

Стасишин Андрій Мирославович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н. І.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Податкові надходження займають більше 88% в структурі власних доходів місцевих бюджетів України. Згідно з Бюджетним кодексом України до місцевих бюджетів надходить п'ять загальнодержавних податки, два місцевих податки і два місцевих збори [1].

Загальнодержавними податками, які надходять до місцевих бюджетів є:

- податок на доходи фізичних осіб;
- податок на прибуток підприємств;
- акцизний податок;
- рентна плата.
- екологічний податок, який є джерелом спеціального фонду місцевих бюджетів.

Крім загальнодержавних податків, до місцевих бюджетів надходять місцеві податки: податок на майно і єдиний податок та місцеві збори: збір за місця для припаркування транспортних засобів і туристичний збір.

Загальний обсяг податкових надходжень до місцевих бюджетів України за 2015-2018 рр. зріс у 2,4 рази від 98,2 млрд. грн. до 232,5 млн. грн., це дещо швидше ніж збільшувались власні доходи, які зросли у 2,2 рази.

Як видно з рис. 1, загальнодержавні податки займають домінуючу роль в структурі податкових надходжень зокрема. Причому, частка загальнодержавних податків у власних доходах місцевих бюджетів України за 2015- 2018 рр. щорічно збільшувалася, окрім незначного зниження у 2017 році на 0,8% в порівнянні з 2016 роком. У 2018 році цей показник становив більше 65%, тобто зріс на 6% порівняно з 2017 рік і на 6,4% в порівнянні з 2015 роком. Тобто більшу частину власних надходжень місцевих бюджетів становлять саме загальнодержавні податки.

Найбільшим за обсягом загальнодержавним податком місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). ПДФО є основним

податком місцевих бюджетів, поступлення від якого займають більше 50%. ПДФО – це прями́й, загальнодержавний податок, який стягується із доходу фізичних осіб і платниками якого є виключно фізичні особи. З 2011 по 2015 р. в Україні діяла прогресивна система оподаткування доходів фізичних осіб зі ставками 15% та 20% - для доходів більше 10 мінімальних зарплат, однак у 2016 р. змінами до Податкового кодексу України було встановлено єдину основну ставку податку - 18% [3].

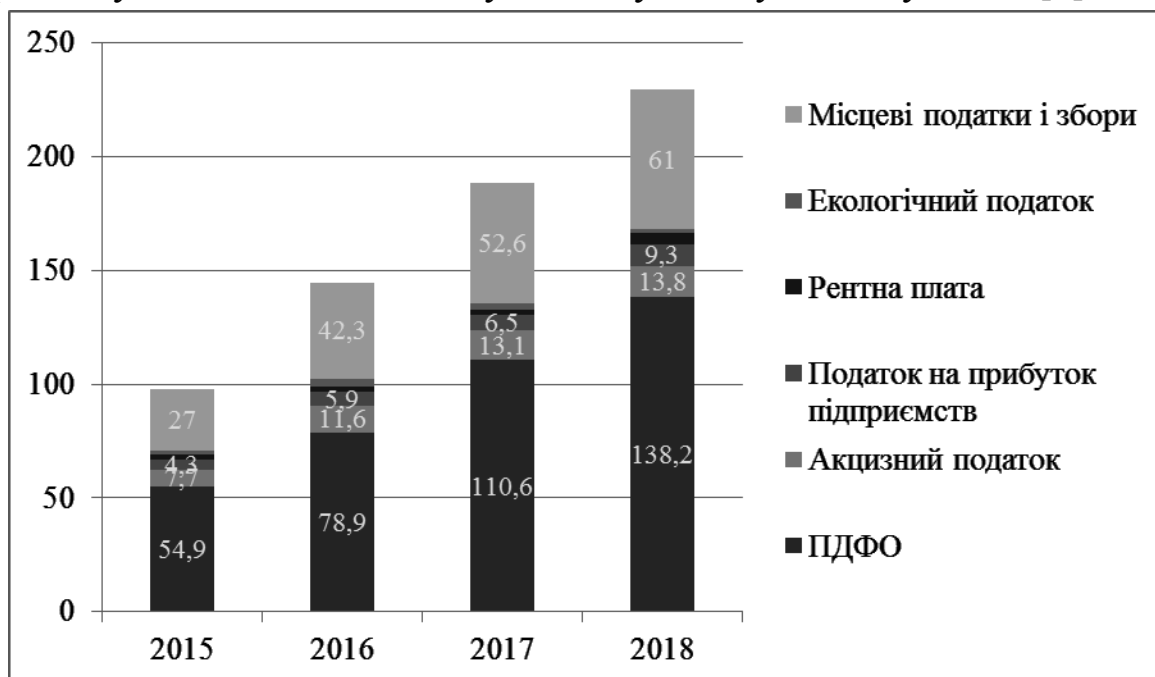

Рис. 1. Динаміка і склад податкових надходжень до місцевих бюджетів України, млрд. грн. *

* Складено автором на основі [2].

Місцеві податки і збори займають другу за обсягами позицію в складі податкових надходжень місцевих бюджетів. Сума надходжень від цих податків зростає з 8055,2 млн. грн. у 2014 до 61026,4 млн. грн. у 2018 р., тобто більше ніж у 7,5 рази. Таке зростання зумовлене змінами в структурі місцевих податків і зборів. Зокрема, з'явився податок на майно, який складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; земельного податку і транспортного податку.

Отже, здійснивши аналіз формування власних доходів місцевих бюджетів за рахунок податкових надходжень можна зазначити, що фінансова децентралізація та податкова і бюджетна реформа мали досить позитивний вплив на зростання доходів місцевих бюджетів та нарощення їх фіскального потенціалу. Однак, місцеве оподаткування поки що не виконує ні фіскальної, ні регулюючої функції, а є другорядним відносно

державного оподаткування. Тому вітчизняна система місцевого оподаткування, потребує подальшого розвитку у контексті зміцнення фінансових основ органів місцевого самоврядування. Система місцевих податків і зборів потребує удосконалення, з одного боку, в плані забезпечення достатньої кількості власних доходів місцевих бюджетів, з іншого – стати інструментом місцевої соціально-економічної політики, спрямованої на виконання завдань збалансованості економіки та розвитку регіонів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України № 2456-VI: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2019).
2. Звіти про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2014-2018 рр. URL: <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2019).
3. Державна фіскальна служба: податок на доходи фізичних осіб. URL: <http://sfs.gov.ua> (дата звернення: 30.10.2019).
4. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2014. 448 с.

Стасюк Наталія Олегівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Русін В. М.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Система місцевого самоврядування, що функціонувала в Україні впродовж багатьох років незалежності не задовільняла потреб суспільства. В Україні налічувалось близько 12 тис. територіальних громад, у більш як 6 тис. громад чисельність жителів становила менш як 3 тис. осіб, з яких 4809 громад – менш як 1 тис. осіб та 1129 громад – менш як 500 осіб.

На початку 2014 р. в Україні дано старт кардинальному реформуванню місцевого самоврядування. Після схвалення Урядом 1 квітня 2014 року Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади розпочато реформу децентралізації, яка спрямована на формування спроможних громад. Перші практичні кроки на шляху реформування місцевого самоврядування розпочались із